

1

De verpleegster '60

Ik was een kind van acht jaar oud en vierde carnaval in het speeltuingebouwtje. Carnaval in Almelo is natuurlijk net zo iets als vissen in een droge sloot. Maar het was leuk: je kon een prijs winnen met het mooiste kostuum. Mijn moeder had een verpleegsterspakje gemaakt en ik won de eerste prijs. Vanaf die dag wilde ik niets liever dan verpleegster worden.

Na veel baantjes kwam ik op mijn vijftiende in het Prinses Irene Ziekenhuis te werken. Eerst vloeren dweilen en wc's schoonmaken. Daarna mocht ik de zuster helpen met het wassen van de patiënten.

In het begin bestond mijn werk alleen uit het aangeven van de zeep en de washandjes. Later mocht ik heel voorzichtig de mensen wassen, onder wie ook mannen.

De zuster zei streng: 'Als je een man z'n geslachtsdeel wast en het gaat groeien onder je hand, dan dompel je een washandje in koud water en leg je dat er op. En als dit niet helpt, sla je met dit stokje.' Ze pakte een venijnig zwiepstokje van bamboe. 'Dan gebruik je dit, dan garandeer ik je dat-ie krimpt en niet alleen van de pijn.'

Ik was puber en had de nodige ervaringen met handtastelijke mannen, maar ik wist dat ik dit niet zou doen. Dat koude washandje was tot daar aan toe, maar dat nare zwiepstokje – nee, dat zou ik niet gebruiken.

De verpleegster die mij onderwees was zuster Uilenburg, een verbitterde vrouw van ongeveer veertig jaar. Ik vond haar stokoud. Ze had een hekel aan mannen en ook aan vrouwen – eigenlijk aan mensen in het algemeen.

Toch waren er momenten dat ik haar wel mocht. Als ze over haar kat sprak, dan straalden haar ogen - dat was zo'n lief beest en zo wijs. Op die momenten hield ik bijna van haar. Maar dit verpestte ze weer met opmerkingen als: 'Morgen trek je een rok aan tot over je knieën!'

Ik wist dat ze bij de hoofdzuster over me had geklaagd - ik had het zelf gehoord toen ik er nog maar een dag werkte. Ze zei: 'Ik ga niet met die griet werken - zij draagt haar rokjes tot ver boven haar navel.'

Ik vond haar een overdreven mens: het was 1964 en de minirokjes waren in. Maar in Almelo waren ze nog niet zo ver. En in het ziekenhuis al helemaal niet. Het ergste was dat de zuster me de hele dag scherp in de gaten hield. De jongere mannen die ik moest wassen, daar had ik geen medelijden mee - ik gebruikte regelmatig de koude washandjes. Veel patiënten vloekten of scholden me uit voor *rotgriet*. Dan keek zuster Uilenburg tevreden of lachte ze zelfs.

Op een dag moest ik twee hele oude mannetjes wassen. Zuster Uilenburg zei: 'Deze oudjes leven niet lang meer, ze zijn zeer ernstig ziek - het is binnen een paar dagen gebeurd.'

Een van de mannetjes zong een liedje. Hij had morfine gekregen - anders zou hij verrekken van de pijn. Ik begon hem te wassen. Toen ik zijn geslachtsdeel begon in de zepen voelde ik eerst een mini-lulletje, maar ik vond het verbazingwekkend dat zo'n klein schuimpje zo kon uitdijen. Het mannetje straalde en duwde mijn hand steeds richting zijn lid. Ik pakte het vast en het werd van een halfslappe frikadel een stevige paal. Ik begon hem zachtjes af te trekken en keek naar zijn kleine geschrompelde gezichtje. Hij keek heel erg gelukkig en toen-ie klaarkwam lag-ie heel stil na te genieten.

Het andere mannetje werd ook opgewonden van het wassen, hij kreunde en ik gaf hem dezelfde behandeling. Net toen-ie op het hoogtepunt was, kwam zuster Uilenburg binnen.

Ze slaakte een gil toen ze mijn hand op en neer zag gaan. Met twee grote stappen was ze bij me en trok me bij het bed vandaan. Ze zei: 'Mee naar het hoofd jij!'

De hoofdzuster wist niet wat te zeggen, keek me streng aan en zei: 'Is het waar wat zuster Uilenburg zegt - heb jij die man afgetrokken?'

Ik knikte alleen maar.

Toen riep ze: 'Ga uit mijn ogen, ik wil je hier nooit meer zien. Je bent ontslagen!'

Ik liep naar mijn opbergkastje, ruimde mijn verpleegsterspakje op en trok mijn jas aan. Toen ik door de gang liep zag ik twee broeders met een brancard lopen.

Een van de broeders riep me en zei: 'Ik heb net van zuster Uilenburg gehoord dat je ontslagen bent.'

Hij boog zich naar mij toe en fluisterde: 'Heb je deze man ook zo professioneel gewassen?' Hij tilde een laken op dat over de brancard lag. Daar lag het morfinemannetje.

Net nog had ik hem gewassen en zijn groter gegroeide schuimpje vastgehouden.

Ik bleef stokstijf staan en wilde daarna wegrennen, maar de broeder greep mijn arm en zei: 'Geeft niet meid, deze man heeft een prachtige dood gehad.'

Ik rukte mij los en rende door de lange ziekenhuisgang. De broeder riep me na: 'Je komt toch wel terug hè? Ik zal wel een goed woordje voor je doen bij het hoofd!'

2

De Wallen onder ogen '70

Het was 1973. Ik woonde in een klein dorp en was getrouwd met een aardige hardwerkende boerenzoon. Maar elke dag zag er hetzelfde uit: je deed je wasje, je plasje. Het enige lichtpuntje was mijn baby Boy. Op de dag dat Boy drie jaar werd, bracht ik hem voor het eerst naar de crèche. Mijn schoonmoeder paste de rest van de tijd op hem.

Ik had veel tijd over en besloot werk te zoeken - ik was het zat om thuis te zijn. Gelukkig had ik de liefste schoonmoeder die er maar bestond. Zij zei: 'Ga toch in de stad op zoek naar een baan, ik pas wel op Boy. Je verpietert hier in dit dorp.' Het was blijkbaar aan me af te lezen.

Over het algemeen vond men mij in het dorp een magere spillepoot, maar toen ik ging solliciteren zei de directeur: 'Je bent gezegend met een slank lichaam. Je bent aangenomen.' En zo kwam ik begin 1973 op het confectiecentrum in Amsterdam terecht.

Als mannequin showde ik kleding voor de afnemers: met name groothandels en winkelketens. Ik woonde nog in mijn dorpje, maar reisde elke dag op en neer naar de grote stad. Dit vond ik erg vermoeiend. Net toen ik er over dacht om weer wat anders te zoeken, riep de baas me bij zich. Hij zei: 'Die Duitse klant waarvoor je vanmiddag de zomercollectie hebt geshowd wil dat je hem Amsterdam laat zien. Hij zit in Hotel Krasnapolsky op de Dam.'

Ik zei: 'Maar meneer, ik ken Amsterdam niet, ik woon in het oosten.'

Hij zei: 'Dan rot je maar weer op naar het oosten!'

Mijn nieuwsgierigheid overwon het van mijn onzekerheid. Ik ging toch naar het Krasnapolsky. De man bleek zeer charmant te zijn. We doken het uitgaansleven in en de volgende morgen kreeg ik duizend gulden in mijn handen geduwd. Mijn baas wilde er tweehonderd van mee, maar dat vond ik onredelijk. Zo volgden er vele klanten van mijn baas. Tot ik een keer met een van de mannen over de Wallen liep en de vrouwen daar zag werken. Ik dacht gelijk: dit is iets voor mij - geen rompslomp meer met showtjes, maar kassa maken en ook nog je eigen keus hebben wat klanten betreft. Ik zag een vrouw een klant weigeren. Dit kon ik niet: de baas besliste.

Ik werkte een paar maanden met plezier achter het raam. De collegialiteit was niet anders dan op het confectiecentrum: met sommige vrouwen kon ik wel door een deur en met andere niet. Maar achteraf kwam ik er achter dat de secreten een pooier of een hebberige echtgenoot hadden. Ik waande me op de Wallen weer op de groenteafdeling van de supermarkt waar ik als puber een tijdje werkte. Ik mocht zelf de prijs van de groente bepalen - dit was echt handel. Zo was het ook achter het raam: je kon nog uitpezen, voor pijpen werd extra betaald en ook voor een ander standje trokken de heren hun portemonnee.

Er kwam wel eens een zogenaamde boodschappenjongen langs, maar daar was ik door de oudere prostituees voor gewaarschuwd. 'Niet doen', had Anja uit Dordrecht tegen me gezegd: 'Niet in zee gaan met boodschappenjongetjes. Een pakje sigaretten kost je het dubbele en voor je het weet heb je een pooier aan je reet hangen.'

Dronken kerels weigerde ik. Mijn vaste klanten kwamen uit de lokale bevolking - daar was ik gek mee. Zij kwamen regelmatig en zo kon je toch een beetje rekenen op een vast inkomen. Toeristen waren het gemakkelijkst: dit ging zuiver om de wip.

Je kon op de Wallen de kost goed verdienen. Als je thuis werkte dan kreeg je meer per klant, maar ze bleven ook langer - wat over het algemeen vermoeiender was.

Ondanks dat het werken op de Wallen een feest was en ik Amsterdam zag als de stad waar je nooit genoeg van kreeg, ging ik na een paar maanden weer terug naar het oosten. Ik was klaar met het op en neer gereis met het openbaar vervoer. Als ik in Deventer aankwam moest ik nog met de bus die niet aansloot met de trein. Dan duurde het nog anderhalf uur voordat ik eindelijk in mijn dorp aankwam.

Ik besloot een praktijk te beginnen in mijn eigen dorp. Daar waren ook mannen die de behoefte hadden.

